

ВОДИЧ ЗА АКТИВНО УЧЕШЋЕ У РАДУ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

„Израда Водича за активно учешће у раду месне заједнице омогућена је у оквиру програма „Подршка Владе Швајцарске развоју општина кроз унапређење доброг управљања и социјалне укључености – Swiss PRO“. Град Крушевац искључиво је одговоран за садржај водича који не представља нужно ставове Владе Швајцарске и Владе Србије.“

Шта је то Месна заједница?

Како би се грађанима омогућило задовољавање њихових потреба и интереса у селима се оснивају месне заједнице и други облици локалне самоуправе. Месне заједнице и други облици локалне самоуправе могу се образовати и у градским насељима (кварт, четврт, рејон и сл.), а могу се оснивати месне заједнице и за два или више села. Месна заједница као облик месне самоуправе дефинисан је кроз Закон о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007,83/2014 – др. закон, 101/2016 – др. закон и 47/2018), Статут града Крушевца („Сл. лист града Крушевца“, бр. 15/2018) и Одлуку о месним заједницама на територији града Крушевца („Сл. лист града Крушевца“, бр. 9/2019).“

Месна заједница се формира на основу доношења акта од стране надлежне локалне самоуправе.

Право на покретање иницијативе за формирање или укидање месне заједнице могу поднети најмање 10% бирача са пребивалиштем на подручју на које се предлог односи, најмање једна трећина одборника и општинско/градско веће. Скупштина општине, односно скупштина града, одлучује уз претходно прибављено мишљење грађана, о образовању, подручју за које се образује, промени подручја и укидању месних заједница и других облика месне самоуправе.

Ова одлука доноси се већином гласова од укупног броја одборника.

Град Крушевац има 54 формиране месне заједнице и то: Прва МЗ, Деспот Стефан Лазаревић, Цар Лазар, Веселин Николић, Мало Головоде, Лазарица, Расадник, Бивоље, Уједињене нације, Багдала, Центар, Доња Пакашница, Мудраковац, Паруновац, Капиција (Капиција, Добромир), Макрешане, Дедина, Читлук (Читлук, Кошеви, Бегово брдо), Беласица, Бела вода, Велика Ломница (Велика Ломница, Буци, Буковица), Витановац (Витановац, Јабланица, Шогољ), Гаглово (Гаглово, Мали Шиљеговац), Горњи Степош (Горњи Степош, Наупаре, Шавране), Велики Купци (Велики Купци, Мали Купци, Штитаре, Себечевац, Гркљане), Гари (Гари, Церова), Глободер, Дворане (Дворане, Пољаци, Ловци, Петина), Ђунис (Ђунис, Јошје), Жабаре (Жабаре, Треботин, Мала Врбница), Здравинџе, Каоник, Куќљин, Кобиље (Кобиље, Станци, Велико Головоде и заселак „Коса“ и њему припадајућег дела К.О. Ловци), Коњух (Коњух, Брајковац, Коморане, Љубава, Каменаре), Јасика (Јасика, Срње, Велика Крушевица, Гавез), Мачковац, Мешево (Мешево, Дољане), Мајдево (Мајдево, Суваја), Модрица, Мала Река (Мала Река, Зебица, Рлица, Срнадаље, Велико Крушинце), Пепељевац (Пепељевац, Лукавац, Вучак), Падеж (Падеж, Вратаре, Глобаре), Бован (Бован, Пасјак), Рибаре (Рибаре, Рибарска Бања, Бољевац, Росица, Зубовац, Мало Крушинце, Гревци), Сушица (Сушица, Позлата, Црквина), Трмчаре (Трмчаре, Сеземча, Слатина), Текије, Белије, Шанац, Крвавица (Крвавица, Шашиловац), Доњи Степош (Доњи Степош и Липовац), Лазаревац, Велики Шиљеговац (Велики Шиљеговац, Бојинце).

Ради задовољења заједничких потреба грађана на свом подручју, месна заједница обавља следеће послове:

1. Обезбеђује организовани утицај грађана на функционисање локалне самоуправе;
  2. Подстиче, обједињава и доставља надлежним органима, јавним предузећима и установама, иницијативе и предлоге грађана за решавање питања од њиховог заједничког интереса;
  3. Учествоје у изградњи комуналних објеката и путева када су јавна предузећа инвеститори тих објеката;
  4. Сарађује на одржавању комуналних објеката и путева и у обављању комуналних делатности које је град поверио јавним предузећима и другим предузећима и предузетницима;
  5. Стара се и предлаже мере за развој и унапређење комуналних и других делатности и заштиту и унапређење животне средине;
  6. Обезбеђује одржавање комуналних објеката и путева и обављање комуналних делатности које нису поверене јавним предузећима и другим предузећима и предузетницима;
  7. Организује пловидбу скелом на свом подручју;
  8. Обезбеђује просторне и организационе услове за културно-уметничке активности грађана;
  9. Сарађује на стварању услова за рад предшколске установе, основне школе и других облика васпитно-образовног рада са децом;
  10. Стара се о просторним и организационим условима за спортске и рекреативне активности;
  11. Сарађује са здравственим и ветеринарским установама и организацијама на стварању услова за здравствену и ветеринарску заштиту;
  12. Спроводи хуманитарне акције на свом подручју;
  13. Стара се о заштити од елементарних непогода и организованом отклањању или ублажавању последица елементарних непогода, задовољавању потреба и интереса у области цивилне заштите;
  14. Уређује коришћење пашњака и утрина који су враћени селима на коришћење;
  15. Помаже рад удружења грађана;
  16. Сарађује са Градском управом и другим органима локалне самоуправе и државним органима у вршењу њихових послова;
  17. Обавља друге послове у складу са законом и актима Скупштине града.
- Месној заједници се у складу са законом поверавају изворни послови Града одређени овом и посебним одлукама Скупштине града. Одређени послови из надлежности Градске управе обављају се у месним заједницама. Послове из претходног става као и начин и место њиховог вршења одређује Градоначелник, на предлог начелника Градске управе.

2. Организација рада Месне заједнице

Актом о оснивању месне заједнице, у складу са статутом општине/града, утврђују се послови које врши месна заједница, органи и организација рада органа, начин одлучивања као и поступак избора савета и других органа месне самоуправе, заштита права у току избора и друга питања од значаја за рад месне заједнице.

Ангажовање председника и чланова савета, као и чланова других органа месне заједнице не подразумева стварање додатних финансијских обавеза месној заједници. Савет месне заједнице је основни представнички орган грађана на подручју месне заједнице. Избори за савет месне заједнице спроводе се по правилима непосредног и тајног гласања на основу општег и једнаког изборног права, у складу са актом о оснивању. Изборе за чланове савета месне заједнице расписује председник скупштине општине/града. Председника савета месне заједнице бира савет из реда својих чланова, тајним гласање, већином гласова од укупног броја чланова савета месне заједнице.

Савет месне заједнице:

1. доноси статут месне заједнице;
2. доноси финансијски план месне заједнице и програме развоја месне заједнице;
3. усваја годишњи и четворогодишњи ивештај о раду месне заједнице;
4. бира и разрешава председника и заменика председника савета месне заједнице;
5. предлаже мере за развој и унапређење комуналних и других делатности на подручју месне заједнице;
6. покреће иницијативу за доношење нових или измену постојећих прописа Града;
7. сарађује са удружењима грађана и невладиним организацијама у питањима која су од интереса за грађане месне заједнице;
8. именује свог представника на свим зборовима грађана, извршава одлуке и спроводи закључке зборова грађана;
9. образује комисије, одборе и друга радна тела ради задовољавања заједничких потреба грађана у складу са законом и статутом месне заједнице;
10. учествује у организовању противпожарне заштите, заштите од елементарних непогода и другим ванредним ситуацијама у циљу отклањања и ублажавања последица;
11. сарађује са здравственим и ветеринарским установама и организацијама на стварању услова за здравствену и ветеринарску заштиту;
12. организује разне облике хуманитарне помоћи на свом подручју;
13. константује престанак мандата члану Савета МЗ коме је престао мандат и покреће иницијативу за избор новог члана Савета месне заједнице;
14. доноси Пословник о свом раду;
15. врши друге послове из надлежности месне заједнице утврђене статутом Града, актом о оснивању месне заједнице или другим градским прописима.

Савет месне заједнице може се распустити ако:

1. не заседа дуже од три месеца;
2. не изабере председника савета у року од месец дана од дана утврђивања коначних резултата избора за чланове савета месне заједнице или од дана његовог разрешења, односно подношења оставке;
3. не донесе финансијски план у року одређеном одлуком Скупштине града.

Одлуку о распуштању савета месне заједнице доноси Скупштина града на предлог Градског већа које врши надзор над законитошћу аката. Град пружа помоћ месној заједници у обављању административно-техничких и финансијско-материјалних послова преко службе коју оснива Скупштина града.

Савет месне заједнице може имати најмање 5, а највише 11 чланова. Број чланова савета утврђује се статутом месне заједнице. Мандат чланова савета месне заједнице траје 4 године. У складу са територијалним принципом, у сеоским месним заједницама које су састављене од више села, свако село бира своје чланове савета месне заједнице, у складу са бројем који је одређен у Статуту месне заједнице. У статуту је утврђен број чланова савета месне заједнице из сваког села.

У сеоским месним заједницама које су основане за једно село и у градским месним заједницама избор чланова савета месне заједнице врши се по правилу тако што се утврђује јединствена изборна листа кандидата за цело подручје месне заједнице. Савет месне заједнице може да образује стална или повремена радна тела, а у циљу припреме, разматрања питања из надлежности месне заједнице. Статутом месне заједнице утврђује се број и структура чланова, надлежност, мандат, као и друга питања од значаја за њихов рад.

Месна заједница је индиректни буџетски корисник. Средства за рад месне заједнице обезбеђују се из:

- средства утврђена одлуком о буџету града, посебно за сваку месну заједницу;
- средства која грађани обезбеђују самодоприносом;
- донација, поклона и других законом прописаних начина
- прихода које месна заједница оствари својом активношћу;
- других средстава за рад месне заједнице прописаних законом.

Савет месне заједнице доноси финансијски план на који сагласност даје Градско веће. Финансијски план месне заједнице мора бити у складу са Одлуком о буџету Града. У финансијски план месне заједнице исказују се приходи и расходи месне заједнице. Финансијски план се доноси за једну календарску годину у року од 30 дана од дана усвајања одлуке о буџету Града.

Савет месне заједнице усваја завршни рачун по истеку календарске године. Финансијски план и завршни рачун месне заједнице објављује се на званичној интернет презентацији града и месне заједнице. Наредбодавац за исплату средстава месне заједнице је председник Савета месне заједнице.

Савет месне заједнице дужан је да најкасније до 30. марта текуће године, достави Градском већу и скупштини града извештај о свом раду и реализацији програма за претходну годину, као и извештај о коришћењу средстава које им је Град пренео. Контролу материјално-финансијског пословања месне заједнице врше Градска управа, као и буџетска инспекција Града. Месна заједница може да остварује сарадњу у областима од заједничког интереса са другим месним заједницама на територији Града или друге општине или града. Градско веће даје сагласност на ову одлуку.

3. Права и обавезе Месне заједнице

Грађани у месним заједницама могу задовољити заједничке потребе путем:

1. покретања иницијатива за доношење и измену прописа и општих аката из надлежности општине;
2. покретања иницијативе за изградњу, одржавање и коришћење локалних путева и других комуналних објеката и начина обезбеђивања финансијских средстава за ту намену;
3. покретање иницијативе за комунално уређење насеља, одржавање чистоће улица, уређење и одржавање зелених површина;
4. заштите и унапређења животне средине;
5. покретања иницијативе за издвајање, спајање и припајање насељених места из састава општине;
6. одржавања и коришћења пословног простора датог на употребу месној заједници;
7. задовољавања потреба и интереса у области цивилне заштите, односно заштите од елементарних и других непогода;
8. организовања хуманитарних акција за кориснике социјалне помоћи и друге социјалне категорије грађана;
9. реализовања заједничких потреба у области културе, физичке културе, организовања културних манифестација и спортских такмичења;
10. расписивања и спровођења референдума

Статутом и другим актима месне заједнице може се предвидети задовољавање и других потреба од непосредног интереса за грађане.

Најважније је истаћи да грађани путем Месне заједнице могу подносити иницијативе које иду надлежнима из Градске управе на разматрање и решавање. Најважније иницијативе свакако јесу по питању плана развоја месне заједнице које постају саставни део плана развоја града за предстојећу годину са пројекцијама на још две наредне. Оно што је важно истаћи да иницијативе које грађани подносе морају бити не само наведене у смислу списка лепих жеља, веж аргументоване и поткрепљене аргументима, описом проблема и начина за решавање истог. Свакако да је најбоље да суграђани заједно са члановима Савета месне заједнице раде на изради предлога, јер ће помоћ секретара помоћи да се иницијативе уобличе у најбољи начин за разумевање и прихватање од стране надлежних органа. У свом раду месна заједница мора бити транспарентна и мора постојати јавност. Јавност рада по правилу обезбеђује се:

- преко средстава јавног информисања, презентовања одлука и других аката јавности и постављањем интернет презентације и презентације на друштвеним мрежама;
- организовањем јавних расправа у складу са законом, Статутом града, одлукама органа Града
- на други начин утврђен Статутом месне заједнице и актима савета месне заједнице, тј преко огласних табли и слично.

4. Избори за чланове Савета МЗ

Изборе за савет месне заједнице раписује председник Скупштине града. Избори се морају спровести најкасније 30 дана пре краја мандата чланова савета месне заједнице којима истиче мандат. Од дана расписивања избора до дана одржавања избора не може протећи мање од 30 дана, ни више од 45 дана. Одлуком о расписивању избора одређује се дан одржавања избора, као и дан од када почињу да теку рокови за вршење изборних радњи. Одлука о расписивању избора се објављује у „Службеном листу града Крушевца“, на званичној интернет презентацији града и на огласним таблама у месним заједницама.

Кандидата за члана савета месне заједнице предлаже најмање 10 грађана са бирачким правом и пребивалиштем на подручју месне заједнице, односно села ако је месна заједница образована за више села (насељених места). Сваки грађанин може предложити само једног кандидата за члана савета месне заједнице. Предложени кандидати дају писану изјаву о прихватању кандидатуре.

Органи за спровођење избора су: Изборна комисија за спровођење избора за чланове савета месних заједница, бирачки одбори и Другостепена изборна комисија.

Предлог за члана Савета месне заједнице, са изјавом предложеног кандидата да прихвата кандидатуру, доставља се Изборној комисији, на посебном обрасцу, који прописује и обезбеђује Комисија, најкасније 10 дана пре дана одржавања избора у месној заједници.

Предлагач подноси предлог на обрасцу који садржи:

- име и презиме кандидата и надимак (ако га има), ЈМБГ, занимање, пребивалиште, адресу становања и потпис кандидата;
- име и презиме бирача, ЈМБГ, пребивалиште, адресу становања и потпис бирача да подржава предлог кандидата за члана Савета месне заједнице;

Лице овлашћено да поднесе предлог је први потписани бирач који подржава предлог кандидата. Уз предлог се подноси потврде о изборном праву и пребивалишту кандидата и потврда надлежног одељења Градске управе да бирачи који подржавају кандидата имају бирачко право на подручју месне заједнице. Обрасце пријаве Изборна комисија је дужна да објави у року од пет дана од доношења одлуке о расписивању избора. Изборна комисија проглашава предлог кандидата одмах по пријему предлога, а најкасније у року од 24 часа од пријема предлога.

Одлуку о проглашењу предлога кандидата Изборна комисија доставља кандидату без одлагања. Кандидат може одустати од кандидатуре најкасније до дана утврђивања листе кандидата за члана савета месне заједнице.

На изборима за члана Савета месне заједнице, бирач може да гласа само једанпут. Гласање се врши заокруживањем редног броја испред имена и презимена кандидата и то највише до броја који се бира. За чланове Савета месне заједнице изабрани су кандидати који су добили највећи број гласова до броја чланова који се бирају.

Савет месне заједнице се конституише након утврђивања коначних резултата избора. Прву конститутивну седницу Савета месне заједнице сазива председник Савета месне заједнице из претходног сазива и то у року од 10 дана од дана утврђивања коначних резултата избора, тако да дан одржавања седнице буде најкасније у року од 15 дана од дана утврђивања коначних резултата избора, а ако он то не учини, седницу сазива најстарији новоизабрани члан Савета.

Конститутивном седницом председава најстарији члан Савета месне заједнице. Конститутивна седница може се одржати ако присуствује већина од укупног броја чланова Савета месне заједнице. Савет месне заједнице има председника и заменика председника које бирају чланови Савета на конститутивној седници. Председник савета месне заједнице из претходног сазива дужан је да у писаној форми изврши примопредају пописа имовине са свим правима и обавезама месне заједнице на дан примопредаје.

5. Подношење иницијатива у Месној заједници

Из претходно наведеног видимо да је Месна заједница важан сегмен извршне власти у свакој општини и граду. Све иницијативе, пројекти, анализа проблема и потреба креће са ових микро подручја организације локалне заједнице. Најважнији документ који се од месних заједница током године добија јесте план развоја саме те месне заједнице који подносе грађани те исте месне заједнице. Да би се на микротерену добили праве информације о проблемима задатак чланова савета месне заједнице јесте да кроз комуникацију са грађанима покрену подношење иницијатива из појединих улица и делова месне заједнице о проблемима и потребама грађана. Приликом подношења иницијатива месној заједници важно је да грађани на адекватан начин прикажу проблем са којим се суочавају, шта је то што сматрају да локална заједница, тј. градска власт треба да учини да би се проблем решио. Важно је увек приликом подношења иницијативе од стране грађана да се сви мештани који иза те иницијативе стоје потпишу, дају контакт податке својих представника и да кроз комуникацију са саветом месне заједнице исту проследе надлежнима ради добијања повратних информација и одговора на проблеме. Такође, грађани могу тражити одржавање збора грађана који је исто прилика за подношење иницијатива.

Састанци савета месних заједница су по природи јавни и на њима могу присуствовати грађани који имају потребу да пред члановима савета изнесу и образложе свој проблем. Ово је такође један од начина како се могу проблеми пренети и поднети иницијативе за њихово решавање. Важно је да између чланова савета МЗ и грађана постоји комуникација јер рад савета МЗ је осмишљен да буде од помоћи у ефикаснијем раду извршне власти на локалу.

Ако грађани имају проблем да своје идеје и иницијативе саставе у виду документа, помоћ у састављању истих могу тражити од секретара у просторијама месне заједнице који је задужен као техничко лице за свакодневну комуникацију са грађанима.

6. Закључак - зашто је Месна заједница важна и зашто треба бити активан члан Месне заједнице

Концепт постојања месних заједница јесте да помогне у бржем и ефикаснијем решавању проблема локалне заједнице и као вид помоћи у комуникацији градске управе са грађанима у микросрединама. Да би овај концепт био успешан мора постојати жеља обе стране да то функционише, и са стране локалне самоуправе, али и грађана. Да би са стране грађана овај концепт био успешан важно је да своје право да изаберу овлашћене представнике у савету месне заједнице искористе и да између себе изаберу најбоље и оне за које су сигурни да ће бити њихови прави представници и борити се за реализацију иницијатива, решавање проблема и остваривање права које као грађани сви имају. Други сегмент јесте да грађани користе своје право да путем подношења иницијатива, присуствима састанцима савета и кроз комуникацију са надлежнима преко месне заједнице указују на проблеме, потребе и то правовремено и на прави начин чиме ће целокупан процес комуникације учинити ефикасним. Са друге стране локална самоуправа може помоћи тиме што ће већи значај придавати раду савета месних заједница у преношењу проблема, креирању планова развоја и кроз ефикасну и свакодневну комуникацију са представницима грађана у самим месним заједницама. Такође могућност одржавања редовних састанака и обиласка месних заједница од стране носилаца извршне власти учврстиће поверење и грађана и чланова савета у рад градске управе и решавање проблема применом методологије која је законским путем предвиђена и написана.

Зато, да би свака месна заједница била успешна и грађани могли да живе квалитетно и боље, важно је користити права које нам закони дозвољавају, а ту пре свега издвајамо **учешће на изборима за чланове савета месне заједнице и редовну комуникацију са члановима савета месне заједнице и подношење писаних иницијатива и предлога.**

Литература:

1. Одлука о месним заједницама на територији града Крушевца,
http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2019_08/t08_0098.htm
2. Закон о локалној самоуправи, https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_lokalnoj_samoupravi.html
3. Званични сајт града Крушевца, www.krusevac.rs
4. Званични списак месних заједница на територији града Крушевца,
http://www.krusevac.rs/sr_cir/lokalna-samouprava/mesne-zajednice/spisak-mz-na-teritoriji-grada.html

Пројекат „Укључи се и унапреди локалну заједницу“ реализује се у оквиру програма „Подршка Владе Швајцарске развоју општина кроз унапређење доброг управљања и социјалне укључености – Swiss PRO“, који подржава Влада Швајцарске у сарадњи са Владом Србије, а спроводи Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге (УНОПС) у партнерству са Сталном конференцијом градова и општина (СКГО).

